

EU. Halvårsrapport - Miljø og klima våren 2023

Skrevet av miljørådene Birthe Ivars og Tom O. Johnsen, med innspill fra ansvarlige fagråder.

Oppsummering.....	2
Klima	4
«Klar for 55»-pakken over målstreken	4
Endelig trilogenighet om regelverk for bærekraftig drivstoff til luftfarten («ReFuelEU Aviation») ...	5
Forordningen for bærekraftig drivstoff i skipsfarten («FuelEU Maritime») vedtatt.....	5
Forordningen for etablering av infrastruktur for alternative drivstoff (AFIR).....	5
Fortsatt lite fremdrift i diskusjonene i Rådet om revidert energiskattedirektiv	5
Trilogforhandlinger om regelverksforslagene til reduksjon av kortlevde klimagasser (ozonforordningen og forordningen om f-gasser).....	6
Kommisjonen foreslår en sertifiseringsordning for karbonfjerning.....	7
CO2-standarder for produsenter av tunge kjøretøy.....	8
Innovasjonsfondet med stor tildeling til grønn omstilling	9
Fornybardirektivet.....	9
Energieffektiviseringsdirektivet.....	9
Bygningsenergidirektivet.....	10
Forordning om metanutslipp i energisektoren	10
Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet	11
Reform av EUs elmarkedsdesign.....	11
Hva har skjedd på miljøområdet - en gjennomgang av oppnådde resultater	12
Sirkulær økonomi.....	12
EU vedtar batteriforordningen	12
Forslag til forordning om emballasje og emballasjeavfall	12
EU-kommisjonens meddelelse om biobasert, biologisk nedbrytbar og komposterbar plast	13
Økodesignforordningen	13
Grensekryssforordningen under behandling i Rådet og Europaparlamentet	14
Miljøkriminalitetsdirektivet	15
Nullforurensing	17
Revisjon av luftkvalitetsdirektivene.....	17
Revidert industriutslippsdirektiv under behandling i Rådet og Europaparlamentet	17
Forslag til revidert avløpsdirektiv under behandling i Rådet og Europaparlamentet.....	19
Reviderte lister for forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann (Direktiv om prioriterte stoffer i overflatevann («EQS-direktivet) og Direktiv om stoffliste under grunnvannsdirektivet)	20

Natur	20
EU-kommisjonens lovforslag om restaurering av natur	20
Bærekraftige matsystemer og biodiversitet.....	22
Forslag til jordhelselov.....	22
Revisjon av rammedirektivet for avfall - matavfall og tekstiler	22
Genredigering - regelverksforslag om planter fremstilt med nye genteknikker	23
Kjemikalier	24
Forordning om klassifisering, merking og emballering av stoffer er til behandling i Rådet og Europaparlamentet	24
Ny leketøysforordning lagt frem av EU-kommisjonen.....	24
Revidert kvikksølvforordning lagt frem av EU-kommisjonen	24
Forbud mot tilsatt mikroplast i produkter	25
Forslag om å forby miljøgiften PFAS i EU lagt frem av Norge og flere EU-medlemsland	25
Forsinkede initiativ	25
Andre saker med betydning for miljø og klima	26
Bærekraftig finans.....	26
Forbrukerpolitikk i det grønne skiftet	28
Aksomhetsdirektivet	28
Forordninger om kritiske råmaterialer (CRMA) og nettonullindustri (NZIA) under behandling i Rådet og Europaparlamentet	29
Revidert byggevareforordning klar for trilogforhandlinger	29
Den grønne alliansen mellom EU og Norge	29
Seminar om naturbaserte løsninger.....	30
Politiske møter mellom miljøministrene i Rådet	30
Spanias EU-formannskap.....	31

Oppsummering

Mange av lovgivningspakkene under Europas grønne giv er allerede langt fremskredne. **Klar for 55 (klimapakken)**, som er en viktig del av Europas grønne giv, ble ferdig før jul og skal nå gjennomføres av medlemslandene. Samtidig gjenstår det store lovpakker, særlig på miljøsidene. Kommisjonen har holdt fast på og forsterket den grønne omstillingen i krisetider, hvor bærekraft også forstås som en vei til økt konkurransekraft og kontroll med strategiske råvarer og ressurser.

Det begynner å bli knapt med tid for å ferdigstille alt før valg av nytt Europaparlament i juni 2024. Fremdriften avhenger av medlemslandene og Europaparlamentet i lys av et mer polarisert forhandlingsklima.

Enighet om Rådets og Europaparlamentets forhandlingsposisjoner i sommer til forslaget om forordning om **restaurering av natur** er en viktig milepæl for EUs arbeid med å bevare naturen. Enkelte medlemsland og sentrums-høyre partier i Europaparlamentet ser på forslaget som en trussel mot jord- og skogbruket i EU. EU-kommisjonens mål er det motsatte, det vil si å sikre en robust natur, god jordhelse og øke motstandsdyktigheten mot klimaendringene og naturkatastrofer, noe som også vil gagne bønder og landeiere på sikt.

Innenfor **sirkulær økonomi** er det vedtatt en batteriforordning som skal regulere hele verdikjeden for batterier. Medlemslandene og Europaparlamentet er også blitt enige om sine posisjoner til forordning om **økodesign** for bærekraftige produkter og trilogforhandlingene for å ferdigstille forordningen kan starte.

For å oppnå målet om **nullforurensing** i EU innen 2050 er Rådet og Parlamentet blitt enige om sine posisjoner til revidert industriutslippsdirektiv. I tillegg behandles forslag til revidert luftkvalitetsdirektiv og revidert avløpsdirektiv i Rådet og Europaparlamentet.

Kommisjonens fremleggelse av **revisjon av kjemikalierregelverket REACH** er utsatt til 4. kvartal i år til tross for press fra sentrale medlemsland og Norge om tidlig fremleggelse. Norge la i februar sammen med flere EU-medlemsland frem et forslag om å forby miljøgiftene PFAS i EU. Reguleringsforslaget er det mest omfattende innen kjemikalier i EUs historie.

Spania overtok EU-formannskapet 1. juli etter et vellykket svensk formannskap på klima- og miljøområdet.

En stor milepæl for norsk europapolitikk forrige halvår var **signeringen av den grønne alliansen** mellom Norge og EU 24. april 2023 i Brussel mellom statsminister Jonas Gahr Støre og kommisjonspresident Ursula von der Leyen. Den grønne alliansen åpner for samarbeid av gjensidig interesse innenfor grønne sektorer og miljø- og klima.

Klima

«Klar for 55»-pakken over målstreken

Europakommisjonen la 14. juli 2021 fram en pakke med lovforslag som skal bidra til at EU når sitt klimamål for 2030. Pakken kalles Klar for 55 («Fit for 55») ettersom EUs stats- og regjeringssjefer 11. desember 2020 ble enige om å øke EUs klimamål for 2030 fra minst 40 prosent reduserte utslipp til minst 55 prosent reduserte nettutslipp, sammenlignet med 1990. For bakgrunn viser vi til tidligere halvårsrapporter, for eksempel for [høsten 2021](#) og [våren 2022](#).

Det er nå to år siden «Klar for 55»-pakken ble lagt frem. Det har sammenfalt med en svært krevende tid for Europa der forsvar, energikostnader og energisikkerhet har vært på toppen av den politiske agendaen. Fremdriften for «Klar for 55»-pakken har likevel vært svært god. Rådet, Europaparlamentet og Kommisjonen ble før jul i fjor enige om de mest sentrale forslagene i «Klar for 55»-pakken. I løpet av våren har man i EU kommet til enighet om de aller fleste av de resterende rettsaktene i klimapakken. I tillegg har EU formalisert enighetene fra før jul.

Med det har EU vedtatt regelverkene som skal bidra til oppnåelse av det europeiske klimamålet for 2030:

- Forordningen om bokføring av opptak i sektoren skog og andre arealer («LULUCF-forordningen») ble [publisert](#) i EU-tidende 21. april.
- Forordningen med CO2-krav til produsenter av person- og varebiler ble [publisert](#) i EU-tidende 25. april.
- Innsatsfordelingsforordningen («effort sharing regulation», ESR) ble [publisert](#) i EU-tidende 26. april.
- Direktivet om EUs kvotesystem, [publisert](#) i EU-tidende 16. mai 2023. Direktivet inneholder også revisjoner av regelverket for markedsstabiliseringsreserven (MSR).
  - o EU har endret [regelverket](#) for overvåking, rapportering og verifisering (MRV-forordningen) som legger til rette for skipsfartens inntreden i EUs kvotesystem.
  - o EU har endret [regelverket](#) for luftfarten slik at en legger til rette for sektorens integrering i EUs kvotesystem samt harmonisering med det ICAO-bestemte globale markedsbaserte virkemidlet for klimagassreduksjoner fra internasjonal luftfart. mekanisme for klima (CORSIA).
- Forordningen som etablerer karbongrensejusteringsmekanismen (CBAM) ble [publisert](#) i EU-tidende 16. mai.
- Forordningen som oppretter et sosial klimafond (SCF) ble [publisert](#) i EU-tidende 16. mai.

For ytterligere beskrivelse av innholdet i enighetene før jul 2022 vises det til tidligere halvårsrapporter.

Heretter beskrives regelverksdiskusjoner som først ble ferdig i første halvår i 2023.

Endelig trilogienighet om regelverk for bærekraftig drivstoff til luftfarten («ReFuelEU Aviation»)

Etter flere trilogforhandlingsrunder ble det 25. april 2023 [enighet](#) mellom Rådet (formannskapsland Sverige), Europaparlamentet og Kommisjonen om forordningen kalt «[ReFuelEU Aviation](#)». Dette er et regelverk for å fremme bruken av bærekraftig flydrivstoff, såkalt «SAF» (sustainable aviation fuels).

Det man måtte bli enige om var blant annet hvor ambisiøse målene for SAF skal være, når målene skal gjelder fra og hva som skal telle som SAF. Til slutt landet man på at luftfarten fra 2025 skal benytte to prosent SAF, og at kravet øker hvert femte år: seks prosent i 2030, 20 prosent i 2035, 34 prosent i 2040, 42 prosent i 2045 og 70 prosent i 2050. Det blir også et delkrav om fornybare drivstoff av ikke-biologisk opprinnelse (RFNBO): 1,2 prosent i 2030, 2 prosent i 2032 og 5 prosent i 2035. Dette vil øke til 35 prosent i 2050. Både hoved- og delkravet er noe høyere enn i Kommisjonens forslag.

Det er ventet at enigheten vil bli formalisert i september i år.

Forordningen for bærekraftig drivstoff i skipsfarten («FuelEU Maritime») vedtatt 22. mars ble man i trilogforhandlinger enige om [forordningen om fornybar- og lavkarbondrivstoff i skipsfarten](#) («FuelEU Maritime»).

Blant annet ble man enige om at fartøy skal redusere klimagassutslippene fra sin drivstoffbruk med 2 prosent i 2025, 6 prosent fra 2030, 14,5 prosent i 2035, 31 prosent i 2040, 62 prosent i 2045 og 80 prosent i 2050. Dette gjelder fartøy over 5000 bruttotonn (kilde til 90 prosent av CO₂-utslippene), men mindre fartøy skal vurderes innen 2028. Det ble også enighet om at regelverket skal fremme bruken av fornybare drivstoff av ikke-biologisk opprinnelse (RNFB0)

25. juli 2023 ble [forordningen](#) formelt vedtatt ettersom Rådet stemte for enigheten. Europaparlamentet i plenum stemte for forordningen 11. juli. Forordningen vil snarlig publiseres i EU-tidende.

Forordningen for etablering av infrastruktur for alternative drivstoff (AFIR)

25. juli 2023 ble [forordning for etablering av infrastruktur for alternative drivstoff](#) (AFIR) formelt godkjent. For [pressemelding](#) fra Rådet.

Fortsatt lite fremdrift i diskusjonene i Rådet om revidert energiskattedirektiv

Kommisjonens forslag til et [revidert energiskattedirektiv](#) ble fremlagt i juli 2021 og er del av «Klar for 55»-pakken. Kommisjonen vil at avgift på energiprodukter skal være en del av virkemidlene for å gjøre EU klimanøytralt innen 2050. Gjennom et revidert energiskattedirektiv ønsker Kommisjonen å skattlegge energiprodukter og elektrisitet på en måte som gjør at utslippene reduseres i større grad enn etter dagens regler, for å legge til rette for at energi- og klimamålene nås. Det innebærer blant annet en oppdatering av listen over hvilke energiprodukter som skal skattlegges, justering av satsstrukturen, samt mindre rom for unntak og satsreduksjoner i nasjonal lovgivning.

Forslaget diskuteres fortsatt i Rådet og Europaparlamentet. Sistnevnte har bedt Kommisjonen om ytterligere konsekvensutredninger. I motsetning til resten av «Klar for 55»-pakken har ikke Europaparlamentet medbestemmelsesrett i denne saken. Derimot har de høringsrett. Rådet må enstemmig vedta forordningsteksten.

Trilogforhandlinger om regelverksforslagene til reduksjon av kortlevde klimagasser (ozonforordningen og forordningen om f-gasser)

Kommisjonen la 5. april 2022 frem forslag til to nye forordninger om strengere kontroll med fluorholdige drivhusgasser (såkalte F-gasser (HFK, PFK, SF6)) og ozonreduserende stoffer. Disse forslagene er en del av Kommisjonens arbeid med å redusere klimagassutslipp. Det er beregnet at gjennomføring av forslagene kan redusere EUs klimagassutslipp med i alt 490 millioner tonn CO₂-ekvivalenter innen 2050. Se halvårsrapport fra våren 2022 for bakgrunn.

I løpet av våren 2023 har både Rådet og Europaparlamentet vedtatt egne forhandlingsposisjoner. Les Europaparlamentets forhandlingsposisjon av 30. mars 2023 til [f-gassforordningen](#) ([pressemelding](#)) og [ozonforordningen](#) ([pressemelding](#)). Les Rådets forhandlingsposisjon av 5. april til [f-gassforordningen](#) og [ozonforordningen](#).

Det har blitt avholdt tre trilogforhandlingsrunder, senest 19. juli. Det ble 13. juni oppnådd såkalt delvis enighet om substansen i ozonforordningen, men man har ikke en reell enighet før man også har funnet en løsning på f-gassforordningen. Det er ventet at det blir en ny trilogforhandlingsrunde tidlig på høsten.

Kommisjonen foreslår en sertifiseringsordning for karbonfjerning

Kommisjonen la 30. november 2022 frem et lenge varslet forslag til opprettelse av et frivillig rammeverk for pålitelig sertifisering av karbonfjerning av høy kvalitet – en ny såkalt sertifiseringsordning for karbonfjerning. Forslaget er en [forordning](#). Konsekvensutredningen kan leses [her](#). Det er også laget en side for [spørsmål og svar](#) om forslaget. Videre har Kommisjonen også lagt ut et [faktaark](#).

I Rådet for miljøministre var det 18. mars 2023 en første diskusjon om forslaget. Det var bred støtte til forslaget intensjon, men mange ministre understreket at karbonfjerningsarbeidet ikke må komme i veien for reduksjon av klimagassutslipp. En større gruppe land påpekte at regelverket må gjenspeile at enkelte karbonfjerningstiltak har mange positive effekter utover karbonfjerning, for eksempel mer naturmangfold og bedre klimatilpassede samfunn. Flere land sa at det var viktig at sertifiseringsordningen ses opp imot eksisterende regelverk som LULUCF-forordningen og EUs felles jordbrukspolitikk (CAP), men også kommende regelverk som det om grønne påstander som Kommisjonen la frem uken etter. Det var også flere land som nylig hadde innført eller hadde planer om å innføre frivillige sertifiseringsordninger for karbonfjerning, noe de mente måtte tas høyde for. En stor gruppe land uttrykte sin skepsis til den store mengden sekundærlovgiving Kommisjonen ser for seg, og særlig skeptisk er man til delegerede rettsakter der Kommisjonen har større fullmakter. Jordbruksministrene har også ønsket et medansvar og diskuterer saken parallelt med miljøministrene.

Rådet tar sikte på å stemme frem en forhandlingsposisjon i møtet for miljøministre 18. desember 2023.

I Europaparlamentet la saksordfører Lidia Pereira fra Sosialdemokratene (S&D) frem sitt [forslag](#) til posisjon 10. mai 2023. Det er ventet at Europaparlamentets miljøkomité, som har hovedansvar i Europaparlamentet, vil stemme rundt 2. oktober 2023. Deretter ser en tentativt for seg en avstemning i Europaparlamentet i plenum 16-19. oktober 2023. Jordbrukskomiteen er assosiert komité med særlig kompetanse på jordbruksspørsmål. Den vil legge frem komiteens innstilling i september 2023.

CO2-standarder for produsenter av tunge kjøretøy

Kommisjonen fremmet 14 februar [forslag til nye CO2-standarder for produsenter av tunge kjøretøy](#). Forslaget vil endre de gjeldende i forordning 2019/1242 og er merket EØS-relevant. Forslaget er langt på vei i samsvar med utkastet som ble lekket i månedsskiftet og som blant annet har vært omtalt i [Samferdselsnytt](#).

Sentrale punkt i forslaget er:

Virkeområdet til forordningen utvides og omfatter de fleste lastebiler og busser. Det gjøres unntak for utrykningskjøretøy og militære kjøretøy.

Det settes nye mål for gjennomsnittlige kutt i typegodkjente CO2-utslipp fra nye tunge kjøretøy. Noen kjøretøy som for eksempel søppelbiler er ikke omfattet av målet. Målene er relativt til utslippsnivået i 2019.

- ✓ Fra 2030 er målet 45% utslippskutt. (Gjeldende mål er 30%.)
- ✓ Fra 2035 er målet 65% utslippskutt
- ✓ Fra 2040 er målet 90% utslippskutt.

Forslagets formål er tredelt:

1. Kutte CO2-utslipp. Det pekes på at handling må gjøres tidlig ettersom det tar tid før nye regler får effekt.
2. Bidra til at transportindustrien får tilgang til mer effektive kjøretøy ved å stimulere produksjon av null- og lavutslippskjøretøy.
3. Styrke industrien i EU ved å lede investeringer til nullutslippsteknologi.

I Rådet var det en kort diskusjon om forslaget da miljøministrene møttes 18. mars samt en mer substansiell diskusjon da de møttes 20. juni 2023. Når det gjelder ambisjonsnivå er det i hovedsak tre leire. Den ene gruppen, bestående av blant annet Nederland, Luxembourg og Danmark ønsker mer ambisjoner. Den andre gruppen, med Tsjekkia, Slovakia og Ungarn mener at forslaget er for ambisiøst. Den største gruppen, med Tyskland i spissen, synes Kommisjonens ambisjonsnivå er passende. Samtidig er det mange politiske spørsmål som dukket opp, blant annet om hvor teknologinøytrale kravene burde være. For eksempel ønsker Finland, Tyskland, Italia og Estland at dette mykes opp noe. Det er en viss parallell til diskusjonene i behandlingen av forordningen om typegodkjente CO2-krav for person- og varebiler.

I Europaparlamentet er miljøkomiteen ansvarlig komité og Yannick Jadot fra De Grønne er utnevnt til saksordfører. Jadot la 26. mai frem sitt forslag til [posisjon](#). Europaparlamentets miljøkomite vil trolig stemme over forslaget 23. oktober 2023 mens plenumsbehandlingen tentativt er satt til 20-23. november 2023.

Innovasjonsfondet med stor tildeling til grønn omstilling

Kommisjonen [offentliggjorde](#) 13. juli 2023 at EUs innovasjonsfond (heretter IF) vil støtte 41 klimaprosjekter i 16 land med 3,6 mrd. euro. Som følge av prosjektene anslås det at man vil unngå utslipp av 215 millioner tonn CO₂-ekv. over en tiårsperiode. Fem av prosjektene er i Norge og tildeles støtte på 510 millioner euro. Det følger at Norge er et av landene som tildeles mest støtte.

IF er en viktig driver for grønn omstilling i Europa. IF henter sine inntekter fra salg av rundt 530 millioner kvoter i EUs kvotesystem (ETS). Det er beregnet at IF vil kunne disponere 40 mrd. euro i perioden 2020-2030, gitt en kvotepris på 75 euro per tonn CO₂. Det er særlig den formidable økningen i EUs kvotepris (for eksempel fra ca. 50 euro per tonn CO₂ da «Klar for 55» (14.07.21) ble lagt frem til ca. 90 euro i dag) som står bak den store veksten i IF, men fondet har også vokst med tanke på antall tilgjengelige kvoter etter «Klar for 55»-enighetene. Nye sektorer er tatt inn i IF (luftfart, skipsfart). Nye støtteformer er også inkludert, blant annet vil en auksjon bli igangsatt snarlig. Den vil støtte produksjon av hydrogen og vil tildele rundt 800 millioner euro. Kommisjonen har kommunisert at IF vil offentliggjøre en utlysning på 4 mrd. euro (inkl. «hydrogenauksjonen») før årets slutt.

I Norge er det Enova som har fått rollen som nasjonalt kontaktpunkt og støtter norske søkere til IF.

Fornybardirektivet

EU-kommisjonen la fram et [forslag](#) om revidert fornybardirektiv i juli 2021. Kommisjonens forslag innebar et mål om en fornybarandel på 40 prosent innen 2030 (dagens 2030-mål er på 32 prosent). Kommisjonen foreslo imidlertid å øke dette målet til 45 prosent i forbindelse med «REPowerEU»-planen i mai i fjor.

Rådet vedtok sin [posisjon](#) i juni i fjor og gikk inn for en fornybarandel på 40 prosent innen 2030. Parlamentet vedtok sin [posisjon](#) i september i fjor og ville øke fornybarmålet til 45 prosent.

Trilogforhandlingene om revideringen av fornybardirektivet ble igangsatt i fjor høst og fortsatte under det svenske rådsformannskapet i vår. Institusjonene meldte i mars om [forhandlingsenighet](#), som innebar et bindende fornybarmål på minst 42,5 prosent innen 2030. Samtidig ble det enighet om å strekke seg mot 45 prosent. Blant annet skal også konsesjonsprosesser forenkles og bli raskere.

Saken ble imidlertid åpnet igjen i Rådet, etter påtrykk fra Frankrike som ønsket innrømmelser blant annet knyttet til produksjon av hydrogen med bruk av kjernekraft. Etter nye diskusjoner kom Rådet på nytt til enighet i juni, som inkluderte et nytt tillegg i fortalen til direktivet. Energikomiteen i EU-parlamentet [godkjente](#) endringen i juni. Teksten skal opp til endelig avstemning i parlamentets plenumssesjon 11.–14. september.

Energieffektiviseringsdirektivet

EU-kommisjonen la fram et [forslag](#) om revidert energieffektiviseringsdirektiv i juli 2021. Rådet vedtok sin [posisjon](#) i juni i fjor og ønsket blant annet et mål om reduksjon på 36 prosent for sluttbruk og 39 prosent for primærenergi innen 2030 (sammenlignet med 2007-fremskrivinger).

Parlamentet vedtok sin [posisjon](#) i september i fjor og gikk inn for en reduksjon på 40 prosent for sluttbruk og 42,5 prosent for primærenergi.

Trilogforhandlingene om revideringen av energieffektiviseringsdirektivet begynte i fjor høst og fortsatte under det svenske rådsformannskapet i vår. I mars kom Rådet og parlamentet til [trilogienighet](#). Avtalen innebærer å redusere sluttbruk på EU-nivå med 38 prosent (bindende), og primærenergi med 40,6 prosent (indikativt), innen 2030. For å sikre framgang vil kravet for årlig energisparing i medlemslandene bli økt gradvis fram mot 2030.

Avtalen ble formelt godkjent i [EU-parlamentet 11. juli](#) og i [Rådet 25. juli](#).

Bygningsenergidirektivet

EU-kommisjonen la fram [forslag](#) om revidert bygningsenergidirektiv i desember 2021.

Rådet vedtok sin [posisjon](#) 25. oktober i fjor. Rådet går inn for at alle nye bygg skal være utslippsfrie fra 2030. Dette kravet skal gjelde fra 2028 for alle nye *offentlige* bygg. Eksisterende bygg skal gjøres utslippsfrie innen 2050. Tiltak skal sikre at boligbygninger oppnår energikarakter D innen 2033. Rådet vil installere solenergi på alle nye offentlige og næringsbygg av en viss størrelse innen utgangen av 2026, og på alle nye boligbygg innen utgangen av 2029.

EU-parlamentet [vedtok](#) sin [posisjon](#) i mars. Parlamentet ønsker krav om nullutslepp for alle nye bygg fra 2028, og for nye offentlige bygg fra 2026 (Kommisjonen foreslo henholdsvis 2030 og 2027). Eksisterende bygg skal gjøres utslippsfrie innen 2050. Det blir foreslått at alle nye bygg utstyres med solcelleteknologi innen 2028 (det det er teknisk gjennomførbart og økonomisk hensiktsmessig). Boligbygg skal oppnå energikarakter E innen 2030, og karakter D innen 2033. For ikke-boligbygg og offentlige bygg vil dette gjelde fra henholdsvis 2027 og 2030.

Den første forhandlingsrunden i trilog ble gjennomført 6. juni.

Forordning om metanutslipp i energisektoren

EU-kommisjonen la fram et [forslag](#) til forordning om reduksjon av metanutslipp i energisektoren i desember 2021. Forslaget introduserer nye krav til måling, rapportering og verifisering av metanutslipp i olje-, gass- og kull-sektoren. Forslaget inkluderer også regler for lekkasjedeteksjon og -reparasjon, samt forbud mot ventilering og fakling (med noen få unntak). Metanutslipp fra EUs energiimport skal også dokumenteres.

Rådet vedtok sin [posisjon](#) 19. desember. Rådet ønsker blant annet at operatører i olje- og gassektoren skal pålegges å måle og rapportere om metanutslipp. Søk etter metanlekkasjer vil måtte gjennomføres regelmessig og repareres umiddelbart. Metanutslipp fra EUs energiimport skal spores ved hjelp av globale overvåkingsverktøy, som vil hjelpe Kommisjonen med å vurdere ytterligere tiltak i framtiden.

EU-parlamentet vedtok sin [posisjon](#) 9. mai. Parlamentet ønsker at Kommisjonen innen 2025 skal forslå et bindende 2030-mål for metanutslipp. Det blir også tatt til orde for at EU-landene setter

nasjonale mål for metanreduksjon i sine energi- og klimaplaner, og at krav til metanutslipp også må gjelde importert energi (dersom tilsvarende krav ikke eksisterer i eksportør-landene). Trilogforhandlinger begynte 7. juni.

Hydrogen- og avkarboniseringspakken for gassmarkedet

EU-kommisjonen la fram [forslag](#) til en hydrogen- og avkarboniseringspakke i desember 2021. Forslaget består av en forordning og et direktiv som skal sikre en omstilling til et velfungerende marked for fornybare gasser, naturgass og hydrogen. De nye forslagene opphever direktiv om felles regler for det indre gassmarkedet nr. 73/2009 og forordning om betingelser for adgang til gasstransmisjonsnett nr. 715/2009. Disse er en del av EØS-avtalen.

Rådet vedtok sin [posisjon](#) i mars. Posisjonen gir større fleksibilitet til medlemslandene i fastsettingen av tariffen og tariffrabatter for hydrogen og fornybare gasser. Energiministrene ble også enige om innblanding av hydrogen i naturgasssystemet på inntil 2 prosent (i stedet for 5 prosent).

EU-parlamentets energikomité vedtok en [posisjon](#) i februar. Parlamentet ønsker blant annet tilstrekkelig infrastruktur og investeringer til etableringen av et europeisk hydrogenmarked. Innen 2030 skal EU-landene årlig sørge for tilførselen av 35 milliarder kubikkmeter bærekraftig biometan i gassmarkedet.

Første forhandlingsrunde i trilog fant sted 1. juni, og andre forhandlingsrunde 18. juli.

Reform av EUs elmarkedsdesign

EU-kommisjonen la i mars fram [forslag](#) til reform av EUs elmarkedsdesign. Kommisjonen ønsker å gjøre strømprisen mindre avhengig av gassprisen, raskere utbygging av fornybar energi, bedre vern av forbrukere, og en renere og mer konkurransedyktig industri. Kommisjonen vil blant annet fremme mer bruk av langsiktige kontrakter for å redusere eksponering for svingende priser. Det blir stilt krav om bruk av toveis differansekontrakter for statlig støtte til nye investeringer i «lavkarbonproduksjon». Dette skal sikre stabile inntekter til produsenter og samtidig kanalisere overskytende inntekter til forbrukere.

Rådet kom 19. juni til [delvis enighet](#) om reformen av elmarkedet. Energiministrene ble enige om en posisjon på forslaget om bedre vern mot markedsmanipulasjon i engrosmarkedet (REMIT-forordningen), og endringer i elmarkedsdirektivet, men kom ikke i mål med elektrisitetsforordningen.

Energikomiteen i EU-parlamentet [vedtok](#) en posisjon 19. juli. Parlamentet ønsker blant annet å ytterligere styrke forbrukerbeskyttelsen, for eksempel gjennom fastpriskontrakter og bedre informasjon. Komiteen vedtok også å påbegynne trilogforhandlinger med Rådet, men dette må formelt bli godkjent av parlamentet i plenum.

Norge har sendt to [innspill](#) til EUs arbeid med reformen av elmarkedet.

Hva har skjedd på miljøområdet - en gjennomgang av oppnådde resultater

Sirkulær økonomi

EU vedtar batteriforordningen

Kommisjonen la 10. desember 2020 frem sitt forslag om ny batteriforordning. Rådet, Europaparlamentet og Kommisjonen ble før julen 2022 enige om batteriforordningen. Den endelige teksten er nå vedtatt og kan leses [her](#). Regelverket ses på som en modell for EUs fremtidige tilnærming til sirkulær økonomi. Forordningen skal erstatte det eksisterende batteridirektivet som tatt inn i EØS-avtalen. For bakgrunn så anbefales det å lese halvårsrapportene fra høsten 2020 til nå. EØS-notatet finner man her.

Forslag til forordning om emballasje og emballasjeavfall

Kommisjonens forslag til forordning om emballasje og emballasjeavfall ble lagt frem 30. november [HER](#) og vil erstatte emballasjedirektivet. Forordningsforslaget skjerper kravene til emballasje og emballasjeavfall ytterligere med formål å redusere mengden emballasje og -avfall og krav til at emballasje på EU-markedet skal kunne gjenbrukes eller materialgjenvinnes.

Det var politisk debatt om forslaget på miljørådsmøtet 16. mars. Medlemslandene støttet den overordnede ambisjonen i forslaget om å redusere emballasje og emballasjeavfall, sørge for sirkularitet gjennom å innføre krav om minimumsinhold av materialgjenvunnet innhold i emballasje (særlig plast), felles merkeregler i EU og behov for å sikre tilgang til gjenvunnet materiale for å fremme et sekundærmarked for råmaterialer.

Det er fortsatt ikke avklart hvorvidt dette bør være en forordning eller direktiv og hvordan den bør hjemles i EU-traktaten (evt det indre markedet **og** miljø som i batteriforordningen). Her avventer man en rettslig uttalelse fra legal services.

Mange medlemsland ønsker å fortsette med godt fungerende nasjonale systemer. Italia var et av de mest kritiske landene til kommisjonens konsekvensvurdering av forslaget og viste til at miljøeffektene som grunnlag for krav til gjenbruk ikke er godt nok redegjort for og vil medføre administrative byrder for små- og mellomstore bedrifter. Finland støttet Italia i dette og viste til sine nasjonale systemer og panteordninger som fungerer vel. De mente at forordningen bør ivareta ulike nasjonale forhold, ikke rasere det gode som er bygget opp over tid og var skeptisk til krav som vil kreve investeringer i ny infrastruktur der det ikke var godt nok fundert.

Spørsmålet om engangsbruk vs ombruk ble drøftet, for eksempel skal 20 prosent av drikkebegere for take-away være del av en form for et ombrukssystem innen 2030. Noen medlemsland stiller spørsmål ved om ombruk er bedre enn engangsbruk og at ombruk vil kreve store investeringer i infrastruktur for deler av industrien (særlig soft drink-industrien og Mc Donalds har tatt opp dette).

Sveriges klima- og miljøminister oppsummerte diskusjonen med at formannskapet ser på muligheter for fleksibilitet slik at landene kan fortsette med velfungerende systemer for håndtering av emballasje og emballasjeavfall. Samtidig fremhevet hun behov for EU-harmonisering på dette området.

Miljøkomitéen (ENVI) har fått hovedansvar for behandling av emballasjeforordningen i Europaparlamentet. [Et første utkast](#) fra rapportør Frederique Ries (Renew, Belgia) ble drøftet 24. april. Det er ikke ennå berammet dato for avstemning om rapporten i miljøkomitéen.

Videre arbeid:

Det vil fortsatt ta litt tid før Rådet og Europaparlamentet blir enige om sin forhandlingsposisjon. Først deretter vil trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene kunne starte.

EU-kommisjonens meddelelse om biobasert, biologisk nedbrytbar og komposterbar plast [Kommisjonens meddelelse](#) («Communication») omfatter bruk og merking av biobasert, biologisk nedbrytbar og komposterbar plast. Den ble lagt frem 1. desember 2022. Målet med meddelelsen er å veilede EU i politikk- og regelverksutviklingen på dette området og bidra til at markedet utelukkende benytter seg av bærekraftige løsninger.

På pressekonferansen om meddelelsen understreket både visepresident Timmermans og miljøkommissær Sinkevicius at kommisjonen ønsker å bidra til mer klarhet rundt disse begrepene: hva kan kalles for biologisk nedbrytbar plast? Dette må kunne dokumenteres og skal ikke oppfattes som en «lisens» til å forsøple. Merkeordninger må ikke være misvisende slik at forbrukere bidrar til plastforsøpling.

Sinkevicius påpekte at biobasert og nedbrytbar plast representerer både nye muligheter og utfordringer. I meddelelsen peker man på en rekke ulike plasttyper, og man kan skille mellom de som er laget av fossile råvarer og de som er laget av biologiske råvarer (biobasert plast). Et annet skille er om platen er nedbrytbar eller ikke. Alle disse plasttypene kan forårsake negative miljøkonsekvenser. Bionedbrytbar plast kan redusere kvaliteten på gjenvunnen plastråvare hvis den blir sortert sammen med konvensjonell plast. Samtidig kan biobasert og bionedbrytbar plast være mer bærekraftige alternativ til plast laget av fossile råvarer og som ikke kan brytes ned. Med meddelelsen ønsker kommisjonen å sikre en positiv miljøeffekt ved å bruke biobasert og nedbrytbar plast på en bærekraftig måte. Gjennom en tydeliggjøring og gjennomgang av positive vs negative effekter ved de ulike variantene av plast vil det også være enklere å utforme økodesignkrav for bærekraftige produkter.

Økodesignforordningen

Kommisjonen presenterte 30. mars 2022 [forslag](#) til en økodesignforordning som skal fremme produkters bærekraft. Forslaget tar for seg produktdesign, som bestemmer opptil 80 prosent av et produkts miljøpåvirkning i et livssyklusperspektiv. EU vil med forslaget endre dagens økodesigndirektiv til et forordning.

Dette overordnede rammeverket vil gjelde for alle produkter, med unntak av noen få områder som næringsmidler, fôrvarer og medisiner. Forslagets formål er å redusere de negative miljømessige konsekvensene av produkters livsløp og å fremme det indre markedets funksjon. Kommisjonen gis myndighet til å fastsette økodesignkrav i sekundærlovgivning om sirkularitet, holdbarhet, gjenvinnbarhet, ombruk, reparerbarhet, reduksjon/fravær av skadelige kjemikalier, energi- og ressurseffektivitet, klima- og miljøfotavtrykk mv. Kommisjonen kan også stille krav om grønne offentlige anskaffelser.

Konkurranssevnerådet stemte 22. mai i år frem sin [posisjon](#) til regelverksforslaget. Medlemslandene har hovedsakelig holdt seg til EU-kommisjonens tekstforslag med noen unntak. Medlemslandene godtok det svenske formannskapetets kompromissforslag om å forby destruering av usolgte produkter. Dette forbudet foreslås å gjelde for tekstiler, sko og klær, med et fireårig unntak for små og mellomstore bedrifter og et generelt unntak for små mikro selskaper. Informasjon om produktene vil fremgå i digitale produktpass og det gis unntak for konfidensiell informasjon. Det er også lagt inn føringer for medlemslandenes deltakelse ved utvikling av sekundærlovgivning gjennom opprettelse av en «Ecodesign Expert Group».

Det gis en overgangsperiode på minst 18 måneder etter ikrafttreden av delegert rettsakt om detaljerte økodesignkrav for å gi operatører tid til å omstille seg. Medlemslandene vil ha to år på seg til å vedta nasjonale tiltak som markedsovervåking og strafferettslige tiltak (bøter) for brudd på regelverket.

Miljøkommissær Virginijus Sinkevičius tok forbehold om EU-kommisjonens posisjon i påvente av Europaparlamentets posisjon. Han ønsket rådets posisjon som opprettholder et høyt ambisjonsnivå velkommen.

Europaparlamentet i plenum vedtok 12. juli i år sin [posisjon](#) til forslaget til økodesignforordning. 473 stemte for, 110 mot og 69 avsto fra å stemme. Europaparlamentet ønsker blant annet å legge inn et forbud mot destruering av tekstiler og elektronikk som ikke blir solgt. Europaparlamentet vil også at det settes strengere krav til produkters levetid samt hvor lenge reservedeler og tilbehør (som lyspærer, blekkpatroner, kaffekapsler, o.l.) skal gjøres tilgjengelig.

Videre arbeid:

De tre EU-institusjonene er nå klare for å starte trilogforhandlingene etter sommerferien. Spania forsikret at de ville arbeide for et endelig vedtak av forordningen under sitt formannskap som tilfredsstillende alle parter. EU-kommisjonen har allerede hatt en høring om hvilke produkter og horisontale krav som skal prioriteres først i videre arbeid med underliggende rettsakter under økodesignforordningen.

[Grensekryssforordningen under behandling i Rådet og Europaparlamentet](#)

Medlemslandenes posisjon «General approach» til EU-kommisjonens forslag om en revidert grensekryssforordning (import og eksport av avfall) ble vedtatt i Coreper (medlemslandenes ambassadører) onsdag 24. mai. Rådets posisjon kan leses [HER](#) . Europaparlamentets posisjon ble vedtatt allerede i januar i år [HER](#) .

EU-kommisjonen la fram forslag til revidert grensekryssforordning november 2021, les mer [HER](#) .

Det reviderte regelverket skal sikre bedre kontroll med avfall som krysser landegrensene og gjøre avfallsbehandlingen mer bærekraftig. Endringene som foreslås er i tråd med forpliktelsene til den grønne given, den nyere handlingsplanen for sirkulær økonomi, handlingsplanen for null forurensning og EUs strategi for å takle organisert kriminalitet. Eksport av farlig avfall ut av EU er forbudt i henhold til Baselkonvensjonen og den nåværende grensekryssforordningen

Den reviderte grensekryssforordningen har tre hovedmål:

- Sikre at EU ikke eksporterer sine avfallsproblemer til tredjeland
- Gjøre det lettere å transportere avfall til ombruk og materialgjenvinning i EU
- Forsterke innsatsen mot ulovlig eksport av avfall

Revisjonen skal bidra til at avfall i større grad benyttes som sekundære råvarer og derfor erstatter jomfruelige materialer og bidrar til en mer sirkulær økonomi.

Endringene av regelverket inkluderer blant annet digitalisering av prosedyrer som styrer forsendelser av avfall mellom EU-medlemsstater, harmonisert klassifisering av avfall på EU-nivå i EU og nye og strengere vilkår for forsendelser av avfall til forbrenning eller deponering, slik at de kun tillates i begrensede og godt begrunnede tilfeller. Muligheten for avfallseksport ut av EU, til land som ikke er OECD-medlemmer, begrenses. Innsatsen mot ulovlig eksport av avfall forsterkes ved nettverksbygging mellom relevante kompetansemiljøer hvor European Anti-Fraud Office (OLAF) vil bidra. Avfall har blitt en lukrativ internasjonal handelsvare fordi det kan inneholde verdifulle materialer som kan brukes på nytt.

En av utfordringene blant EUs medlemsland har vært hvordan digitalisering av dokumentasjon ved forsendelse av avfall skal fungere, hvordan tilsyn av fasiliteter i destinasjonsland som mottar avfall skal gjennomføres og rollen til OLAF (the European anti-fraud office) i håndheving av regelverket. Rådet har i sin posisjon tydeliggjort prosedyrene for forhåndssamtykke fra 3. land og bidratt til økt transparens samtidig som man har introdusert mer realistiske tidsfrister. Rådet har også lempet på straffebestemmelsene ved brudd på forordningen ved å gi medlemslandene mer fleksibilitet til å bestemme slikt nasjonalt.

Rådet gir EU-kommisjonen myndighet til å vedta gjennomføringsrettsakter med spesifikke kriterier for forsendelser der det kan være tvil om forsendelsen er avfall eller produkt, for eksempel for brukte kjøretøy og batterier. EU-kommisjonen får også myndighet til å harmonisere klassifisering av avfall i EU i delegerte rettsakter (i dag kan slik klassifisering variere mellom medlemslandene).

Videre arbeid:

Det pågår nå trilogforhandlinger mellom Rådet, Europaparlamentet og EU-kommisjonen. Mest sannsynlig vil EU kunne bli enige om forordningen ila 2023.

Miljøkriminalitetsdirektivet

Kommisjonen la frem forslag til nytt miljøkriminalitetsdirektiv 15. desember 2021 som en følge av evaluering i 2019-2020 som viste at direktivet var utdatert, og at flere definisjoner ble ansett som vage. Samtidig med dette forslaget, la Kommisjonen frem en melding om miljøkriminalitet, hvor Kommisjonen fremhever fire hovedtrekk ved det nye forslaget: oppdatering og presisering av listen over lovbrudd som skal anses som miljøkriminalitet; styrking av strafferettslige sanksjoner, styrket håndheving og anerkjennelse og styrking av borgernes og sivilsamfunnets rolle. Forslaget fra kommisjonen definerer 20 nye kategorier av lovbrudd som miljøkriminalitet, herunder: forurensning som fører til eller kan medføre død eller betydelig skade, omsetning, produksjon og bruk av produkter eller stoffer i strid med forbud eller restriksjoner, håndtering av farlig avfall eller annet avfall når det fører til eller kan medføre død eller betydelig skade,

skipsgjenvinning i strid med gjeldende forordning, omsetning av illegalt tømmer eller tømmerprodukter i det indre markedet, innføring og utsetting av fremmede organismer i strid med regelverket, ødeleggelse av habitat i vernede områder og alvorlige brudd på EUs kjemikalie- og luftkvalitetslovgivning som forårsaker betydelig skade på miljø eller menneskers helse. Rådets posisjon ble vedtatt i desember 2022 [HER](#) . Rådet har redusert ambisjonsnivået i forslaget noe, bl.a. gjelder dette kommisjonens forslag til harmonisering av strafferettslige sanksjoner mellom landene og de har også redusert lengden på straff.

Den juridiske komitéen i Europaparlamentet (JURI) vedtok 21. mars sin [rapport](#) til miljøkriminalitetsdirektivet. Plenum bekreftet 17. april denne som sin posisjon som dermed danner grunnlag for trilogforhandlinger med Rådet og EU-kommisjonen. Trilogforhandlingene pågår fortsatt.

Direktivet vurderes foreløpig til ikke å være EØS-relevant og EØS-notatet kan leses [HER](#) .

Nullforurensing

Revisjon av luftkvalitetsdirektivene

EU-kommisjonens forslag til revidert luftkvalitetsdirektiv [her](#) tar sikte på å bringe EUs standarder for luftkvalitet nærmere WHO's anbefalinger fra 2021. Formålet er også å forbedre luftkvalitetsregelverket, inkludert bestemmelser om sanksjoner og informasjon til offentligheten om luftkvalitet samt å styrke luftkvalitetsmålinger, modellering og tiltaksutredninger. Luftforurensning er en viktig årsak til for tidlig død og sykdom og at det er den største enkeltstående helserisikoen knyttet til miljø i Europa.

Det var politisk debatt på rådsmøtet 20. juni om forslaget. Selv om EU-kommisjonens forslag ikke går like langt som WHO's oppdaterte retningslinjer er det land som Italia, Litauen, Tsjekkia, Polen, Romania mfl som ikke klarer å leve opp til dagens grenseverdier og som mener at kommisjonens forslag er for ambisiøst. De samme landene viste til behov for finansiering. Flere land er blitt saksøkt av EU-kommisjonen for brudd på EUs luftkvalitetsregelverk. De sentral- og sørøsteuropeiske EU-landene og Nord-Italia har dårligst luftkvalitet i EU. Danmark og Luxemburg sa at de støtter strengest mulige grenseverdier i tråd med WHO's retningslinjer.

Nederland, Østerrike, Litauen, Danmark, Tyskland viste på rådsmøtet til behovet for å ivareta forurensingsaspekter også i annen EU-lovgivning. Frankrike fremhevet behovet for riktig balanse mellom ambisjon og realisme og at det bør være en europeisk/global tilnærming.

Flere medlemsland påpekte at når grenseoverskridende luftforurensning fra et EU-land til et annet bidrar signifikant til overskridelse av grenseverdier skal landene samarbeide om å kartlegge kildene til luftforurensning og samarbeide om tiltaksutredninger. Tyskland, Østerrike og Tsjekkia ønsket at prinsippet om felles ansvar reflekteres i teksten.

Andre spørsmål gjaldt sanksjoner og erstatning. Flere medlemsland (Litauen mfl) tok til orde for at sanksjoner ved brudd på direktivet og erstatning for helseskader må reguleres på nasjonalt nivå/i tverrgående regelverk.

Videre arbeid:

Spania tar sikte på enighet om Rådets forhandlingsposisjon på miljørådsmøtet i desember. Parallelt behandles forslaget i Europaparlamentet. Miljøkomitéen (ENVI) i Europaparlamentet (rapportør Lopez fra S&D, Spania) vedtok sin rapport 5. juli 2023. Pressemelding om dette kan leses [her](#). Nå går rapporten til avstemning i plenum 12. september. Etter at både Rådet og Europaparlamentet har vedtatt sine forhandlingsposisjoner kan trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene begynne.

Revidert industriutslippsdirektiv under behandling i Rådet og Europaparlamentet

EU-kommisjonen la 22. april 2022 fram en revisjon av industriutslippsdirektivet for å tilpasse det strategiene i Europas grønne giv, les forslaget [HER](#). Revidert direktiv skal bidra til investeringer som er nødvendige for Europas endring mot en konkurransedyktig og klimanøytral økonomi, uten skadelig forurensning innen 2050. Det tas sikte på å stimulere innovasjon og bidra til å gi like konkurransevilkår i EU-markedet.

Forslaget til nytt industriutslippsdirektiv bygger på den overordnede tilnærmingen til det eksisterende industriutslippsdirektivet, som i dag dekker rundt 50 000 store industrianlegg og

gårdsbruk med intensivt husdyrhold i Europa. De nye reglene vil dekke flere utslippskilder, gjøre tillatelser mer effektive, redusere administrative kostnader, øke åpenheten og gi mer støtte til banebrytende teknologi og innovasjon. De første nye forpliktelsene for industrien vil komme i andre halvdel av dette tiåret.

Rådets posisjon som ble vedtatt på miljørådsmøtet 16. mars kan leses [HER](#). En av de største endringene i kommisjonens forslag gjaldt virkeområdet som ble foreslått utvidet til å inkludere de største produksjonsenhetene for storfe (melkekyr). De største produksjonsenhetene for svin og fjørfe er allerede inkludert i dagens direktiv, men terskelverdiene senkes og flere enheter skal omfattes. I Rådets posisjon til forslaget ble tersklene for storfe og svin hevet fra 150 til 300 og for fjørfe fra 150 til 280 og 350 for blandede landbruk. Flere medlemsland har hatt innvendinger mot virkeområdet i kommisjonens forslag fordi de mener at det vil få store konsekvenser for mindre landbruksenheter, true matsikkerheten og at det bør gis muligheter for unntak fra grenseverdier. Med disse endringene fra medlemslandene vil langt færre landbruk i EU enn i kommisjonens forslag være omfattet av direktivet. Det innebærer for eksempel for storfe (cattle) at kun 3 % av EUs landbruk være omfattet. Miljøkommissær Sinkevicius var skuffet over det reduserte ambisjonsnivået og mente at kommisjonens forslag er begrunnet for å redusere de store metan- og ammoniakktutslippene fra landbruket.

Ambisjonsnivået for sanksjoner og erstatning ved brudd på direktivet ble også redusert. Medlemslandenes rettslige systemer varierer på sanksjons- og erstatningsområdet og det åpnes for fleksibilitet slik at medlemslandene kan beslutte om sanksjoner og erstatning for helseskader i tråd med deres nasjonale systemer. Henvisninger til EUs kjemikalielovgivning, REACH, er også ivaretatt i Rådets posisjon. Gruvedrift er inkludert og man ble enige om tidsavgrensede unntaksmuligheter for forbrenningsanlegg som inngår i mindre, isolerte systemer som ikke er koblet til energi på fastlandet. Storskala batteriproduksjon vil også være omfattet.

Rådets posisjon inneholder også en unntaksmulighet fra utslippsgrenseverdier i krisetilfeller. Rapportøren for revidert IED i Europaparlamentets miljøkomité, Radan Kanev (EPP), har i sin rapport fra mai 2023 hovedsakelig gått inn for samme endringer som Rådet. Europaparlamentet stemte om rapporten 11. juli. Tekstendringene som utgjør Europaparlamentets forhandlingsposisjon kan leses [HER](#) og pressemeldingen [HER](#). Europaparlamentet har i sin posisjon unntatt større produksjonsenheter av storfe fra virkeområdet. Europaparlamentet vedtok også sin forhandlingsposisjon til utslippsportalen 11. juli (Industry Emissions Portal), les [HER](#).

Videre arbeid

Trilogforhandlingene mellom Rådet (medlemslandene), Europaparlamentet og EU-kommisjonen om disse to rettsaktene vil starte opp etter sommerferien.

Forslag til revidert avløpsdirektiv under behandling i Rådet og Europaparlamentet
Kommissjonen la frem forslag til revidert avløpsdirektiv med strengere rensekrav til avløpsvann i oktober 2022 [HER](#)

Kommissjonen foreslår blant annet nye rensekrav designet for å redusere utslippene av mikroforurensning som bakterier/virus, mikroplast, legemiddelrester og miljøgifter som kan transporteres med havstrømmene. Samtidig foreslås sekundærrensing som minimumskrav til rensing for alle tettbebyggelser og avløpsanlegg som omfattes av forslaget til nytt direktiv. Muligheten for å stille lempeligere rensekrav (kun primærrensing) for utslipp til sjøområder der faren for eutrofi er lav, er fjernet i forslaget.

Selv om medlemslandene støtter målsettingene om renere hav, elver og sjøer i forslag til revidert avløpsdirektiv, har de fleste medlemsland pekt på at ambisjonsnivået er for høyt, tidslinjene for gjennomføring er for stramme og at flere av kravene ikke lar seg gjennomføre i kaldt klima, spredt eller tett bebyggelse. Særlig krav til nitrogenfjerning og energinøytralitet er blitt trukket frem som krevende pga at mer avansert rensing krever mer energi. Flere land har vist til behovet for kost-nytte analyser for fjerning av nitrogen.

Ivaretagelse av nasjonale forhold er løftet frem av flere. Noen ønsker risikovurderinger før man innfører et tredje og fjerde rensetrinn. Noen land sier at en reduksjon av nivået for tettbebyggelse fra 2000 til 1000 personekvivalenter ikke bør være avgjørende og at det i stedet bør foretas en risikovurdering av vannforekomsten der avløpsvann renner ut.

En **utvidet produsentansvarsordning** for produsenter av medisiner og kosmetikk foreslås i tråd med «forurenser-betaler-prinsippet». Selv om mange er positive til forslaget om utvidet produsentansvar, ble det stilt spørsmål ved om det lar seg gjøre, at det blir for kostbart for produsentene og at det ikke må medføre høyere medisinpriser.

Målet om **energinøytralitet** er vanskelig for mange. Mange krever fleksibilitet for å kalkulere energinøytralitet. Noen medlemsland har betydelige kapasitetsutfordringer og viser til et stort behov for finansiering av infrastruktur for å kunne gjennomføre direktivet.

Miljøkomitéen (ENVI) har fått ansvaret for rettsakten i Europaparlamentet. Nils Torvalds fra Finland (Renew) er rapportør.

Videre arbeid:

Det spanske formannskapet tar sikte på enighet om Rådets forhandlingsposisjon på miljørådsmøtet i desember.

Miljøkomitéen i Europaparlamentet (ENVI) drøftet et første utkast til rapport i mai 2023 og planlegger vedtak 21. september 2023. Det planlegges avstemning om Europaparlamentets forhandlingsposisjon i plenum i oktober 2023.

Først etter at Rådets og Europaparlamentets forhandlingsposisjoner er vedtatt kan trilogforhandlingene begynne.

Reviderte lister for forurensende stoffer i overflatevann og grunnvann (Direktiv om prioriterte stoffer i overflatevann (“EQS-direktivet) og [Direktiv om stoffliste under grunnvannsdirektivet](#))

Dette initiativet [her](#) ble lagt frem av EU-kommisjonen i oktober 2022 og er et ledd i oppfølgingen av EUs nullforurensningsplan. Kommisjonen har argumentert for at en revisjon er nødvendig for blant annet å integrere vannkvalitetsmål i alle berørte sektorer, for å redusere kjemikalieforurensing og for å bidra til administrative forenklinger og digitalisering. 25 stoffer med veldokumenterte skadelige effekter på naturen og helse foreslås tilføyet listen. Disse inkluderer:

- PFAS, kalles også for “evige kjemikalier” og brukes i klær, møbler, brannslukningsmidler mv.
- en rekke **pestisider**, og glyfosat
- **Bisphenol A**, komponent i plastemballasje;
- Enkelte smertestillende og infeksjonsdempende medisiner og antibiotika

Veien videre

Forslagene behandles av Europaparlamentet og Rådet. Miljøkomitéens (ENVI) rapportutkast kan leses [HER](#). Trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene vil starte etter at Rådet og Europaparlamentet har vedtatt sine forhandlingsposisjoner.

Etter at forslagene er vedtatt vil de tre i kraft progressivt: 2030, 2040 og i 2050 for å gi industrien og myndigheter tid til å tilpasse seg kravene. Forslagene er markert som EØS-relevante.

Natur

EU-kommisjonens lovforslag om restaurering av natur

Selv om ca. 80 % av habitatene i EU er i dårlig forfatning og tapet av natur må stanses og naturen restaureres har det vært vanskelig å bli enige om målene, tidsfristene og tiltakene i [EU-kommisjonens forslag til forordning om restaurering \(tilbakeføring\) av natur](#). Alle økosystemer i skog, jordbruksarealer, marine områder, ferskvann og urbane områder er gjenstand for krav om restaureringstiltak med bindende mål og tidsfrister.

[Rådets posisjon](#) ble vedtatt på miljørådsmøtet 20. juni. For å få med seg et kvalifisert flertall av medlemslandene la det svenske formannskapet samme morgen som rådsmøtet fant sted frem en tekst som ber EU-kommisjonen om å legge frem en rapport innen ett år etter forordningens ikrafttreden om behov for finansielle ressurser, og muligheter for EU-finansiering av restaureringstiltak.

Mange medlemsland pekte på viktigheten av at EU viser globalt lederskap for å gjennomføre Kunming-Montreal rammeverket. Miljøkommissær Virginijus Sinkevicius understreket forslagets betydning for å takle natur- og klimakrisen og naturkatastrofer i Europa.

Gjennomgående temaer var ønske om mer fleksibilitet, lengre tidsfrister og ivaretagelse av nasjonale behov. Uenighetene blant medlemslandene har knyttet seg blant annet til konsekvensene for jord- og skogbruk, prinsippet om ikke-forringelse av natur, virkeområdet, tidsfrister mv. Kompromisset gir en god del mer fleksibilitet og lengre tidsfrister for gjennomføring enn det kommisjonen la opp til. Dette kommer til uttrykk i mindre ambisiøse krav til restaurering (%-tall) innenfor de økosystemer som er dekket av forslaget og lengre tidsfrister. Det ble enighet om prinsippet om ikke *vesentlig* forringelse i områder som er gjenstand for restaurering (resultatorientert tilnærming), mens det utenfor Natura 2000 områder som er i god stand er tilstrekkelig å *prøve å unngå* vesentlig forringelse av natur (dvs «effort-based»)

tilnærming). I utarbeidelsen av nasjonale restaureringsplaner gis medlemslandene mulighet til å ivareta nasjonale forhold og muligheter for å drive økonomisk aktivitet i restaurerte områder/områder som er gjenstand for restaurering. Et viktig punkt for mange medlemsland var aksept for ivaretagelse av overordnede hensyn (overriding public interest) som utbygging av fornybar energi samt infrastruktur innenfor forsvaret under forutsetning av at det foreligger en miljøkonsekvensvurdering. For nasjonale restaureringsplaner går Rådet inn for en trinnvis prosess: innen to år etter forordningens ikrafttreden skal det utarbeides en plan frem til 2032, innen 2023 en plan for 2042 og innen 2042 frem til 2050. Det er også lempet på kravene i områder der kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt samt gitt mer fleksibilitet til å velge mellom indikatorer for skog på nasjonalt nivå.

Tyskland, Frankrike, Luxemburg, Spania og Irland snakket varmt for forslaget og fremstår som de mest positive til forslaget.

Sverige som hadde jobbet iherdig for å oppnå enighet kunne ikke stille seg bak kompromisset med henvisning til at det fortsatt gjenstår utfordringer for svensk jord- og skogbruk. Østerrikes miljøminister viste til at hun ennå ikke har lyktes med å få alle sine kolleger på forslaget og ville derfor avstå fra å stemme. Belgia avsto også fra å stemme. Italia, Polen, Nederland, Finland og Sverige gikk mot kompromissforslaget. Østerrike og Belgia viste til konstitusjonelle utfordringer som vil måtte løses på sikt.

Europaparlamentet ble 12. juli i plenum enige om sin forhandlingsposisjon til EU-kommisjonens forslag. Dette skjedde etter at Miljøkomitéen (ENVI) avviste forslaget 27. juni. Forhandlingsposisjonen ble vedtatt med knapt flertall. Parlamentets posisjon har nærmet seg Rådets posisjon. Pressemelding om resultatet i Europaparlamentet og forhandlingsposisjonen kan leses [HER](#).

Dette er en viktig milepæl for EUs arbeid med regelverk på natur og et av de viktigste bidragene til gjennomføringen av Kunming-Montreal rammeverket. Selv om dette er en viktig beslutning mener kritikerne at forslaget etter behandling i Parlamentet er blitt enda mer utvannet sammenlignet med EU-kommisjonens forslag. Stemmegivningen i Parlamentet var et nederlag for European Peoples Party (EPP) som har bedt om en pause i miljølovgivningen under denne lovgivningsperioden. EPP nådde ikke frem med sine forsøk for å avvise forslaget.

Videre arbeid

Trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene vil begynne etter sommeren under Spanias formannskap. Spania har sagt at de vil prioritere denne rettsakten.

Bærekraftige matsystemer og biodiversitet

EU-kommisjonen la 6. juli frem en lovgivningspakke om bærekraftige matsystemer og biodiversitet. Dette er en av de siste pakkene på miljø under nåværende lovgivningsperiode. Målet med forslagene er også å bidra til mer bærekraftige og robuste matsystemer i EU. Forslag til jordhelselov er nybrottsarbeid og mindre ambisiøst enn opprinnelig forespeilet. Revisjon av rammedirektivet for avfall fokuserer på mat- og tekstilavfall. Kommisjonen legger med dette også frem et omstridt regelverksforslag om planter fremstilt med nye genteknikker, såkalt genredigering samt regelverk for såvarer og andre formeringsmaterialer for planter og skog.

Forslag til jordhelselov

Målet med [jordhelseloven](#) (direktiv, men omtales som «*soil monitoring law*» av kommisjonen) er å gi jord samme beskyttelse som vann, marine miljøer og luft har i Europa. God jordhelse bidrar til karbonlagring, biodiversitet, restaurering, beskyttelse mot erosjon og overbygging, beskyttelse mot forurensning og forutsetter opprydning av forurenset jordsmonn.

Direktivforslaget er en oppfølging av den grønne given og EUs jordstrategi, som skal sikre at all europeisk jord oppnår god helse før 2050. 60-70 % av jorden i EU er i dårlig forfatning. EU-kommisjonen mener derfor at jordhelse må reguleres på EU-nivå. Forslaget til jordhelselov er mindre ambisiøst enn opprinnelig forespeilet og legger opp til at medlemslandene kan velge egnede virkemidler. Forslaget inneholder en definisjon av «god jordhelse». Medlemslandene forventes å innføre tiltak for å bedre jordsmonnet og rydde opp i forurenset jord basert på vitenskapelige indikatorer og et overvåkingssystem i EU for å følge med på utviklingen. Det europeiske miljøbyrået (EEA) har nylig publisert indikatorer og grenseverdier for god jordhelse for å unngå negative konsekvenser for vannrensing og matproduksjon (såkalte «tipping points»).

Direktivet forventes også å bidra til innovasjon og teknologiske løsninger som kan være til hjelp i utvikling av bærekraftig jordbrukspraksis. Belønning av bønder og landeiere som opprettholder økosystemtjenester og som gjennom en bedre jordhelse øker verdien av sine landområder nevnes også. I tillegg forventes man å oppnå et bedre kunnskapsgrunnlag som er viktig for å forebygge og tilpasse seg naturkatastrofer som tørke, flom erosjon mv.

Revisjon av rammedirektivet for avfall - matavfall og tekstiler

EUs rammedirektiv om avfall (EU) 2008/98) er det overordnede EU/EØS-regelverket på avfallsområdet. [Revisjonen](#) av rammedirektivet er en målrettet revisjon som fokuserer på matavfall og tekstiler. Kommisjonen foreslår 10 % reduksjon av matavfall i matproduksjon og 30 % reduksjon i detaljhandelen, restauranter, serveringsbransjen og husholdninger innen 2030 sammenlignet med 2020.

Ca 78 % av tekstilavfallet kildesorteres ikke men følger ofte restavfall til forbrenning. Innen 2025 skal tekstiler ifølge EUs eksisterende regelverk sorteres ut av restavfallet. Kommisjonens forslag er en oppfølging av EUs [tekstilstrategi](#) og innfører en harmonisert utvidet produsentansvarsordning for tekstilprodusenter i alle EUs medlemsland. En slik ordning kan stimulere til kildesortering, gjenbruk og gjenvinning av tekstiler. Forslaget prøver også å få bukt med illegal eksport av tekstilavfall til land som ikke har egnet avfallshåndtering og definerer forskjellen på tekstilavfall og gjenbruk.

Genredigering - regelverksforslag om planter fremstilt med nye genteknikker

Dagens regelverk om genmodifiserte organismer (GMO) i EU er gjennomgått i lys av utvikling av nye genteknikker for utvikling av planter (genredigering). Genredigering er en ny teknologi som gjør det mulig å gjøre målrettede endringer i DNA-et til levende organismer, i dette tilfelle planter beregnet på matproduksjon og utsetting i miljøet. Behovet for oversyn av regelverket begrunnes blant annet med EU-domstolens avgjørelse i juli 2018 om at nye former for genteknologi, ofte kalt genredigering, skal reguleres under dagens «streng» GMO-regelverk. Dommen var ikke i samsvar med hvordan regelverket ble tolket i flere EU-land. Rådet ba derfor EU-kommisjonen om en studie for å avklare de rettslige rammene.

EU-kommisjonen har nå lagt frem et [forslag](#) til forordning for planter som blir fremstilt ved hjelp av nye genteknikker med følgende to kategorier:

1. Oppmykning av regelverket for planter fremstilt med hjelp av nye genteknikker og som er gjenstand for endringer som er kjent fra naturen eller fra foredling. Slike skal behandles som konvensjonelle planter som ikke trenger en risikovurdering av mulige helse- eller miljøeffekter. Notifikasjon til et sentralt register er påkrevd.
2. Planter som har fått mer komplekse endringer i sitt DNA (mer enn 20 modifiseringer) som en følge av nye genteknikker. Disse skal behandles under GMO-regelverket og krever tillatelse for å kunne omsettes på EU-markedet.

Ingen av disse kategoriene vil ifølge forslaget kunne brukes i organisk jordbruk.

Videre arbeid:

Forslagene vil nå bli behandlet i Rådet og Europaparlamentet.

Pressemelding om pakken kan leses [HER](#) .

Kjemikalier

Forordning om klassifisering, merking og emballering av stoffer er til behandling i Rådet og Europaparlamentet

EU-kommisjonen la 19. desember 2022 frem forslag til revisjon av forordning om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP-forordningen).

Endringene gjelder blant annet:

- Informasjon om faremerking for kjemikalier som selges på nett
- en minste skriftstørrelse på fareetikettene
- krav til utforming av refillstasjoner som leverer farlige stoffer eller stoffblandinger
- identifisering og undersøkelse av stoff med flere bestanddeler
- fysisk og digital faremerking
- bedre informasjon om farlige kjemikalier
- innsamling av data til helsemessige nødsituasjoner

Det forventes at revidert forordning vil føre til økt beskyttelse av helse og miljø. EU-kommisjonen la frem utkastet til revisjon av CLP-forordningen sammen med et utkast til en delegert rettsakt som innfører nye fareklasser i CLP. Et forslag om å gjennomføre denne rettsakten i Norge har vært på separat høring.

Videre arbeid

Forordningen behandles i rådsarbeidsgruppen for teknisk harmonisering.

Miljøkomitéen (ENVI) har ansvaret for rettsakten i Europaparlamentet. Maria Spyraiki fra EPP, Hellas, er rapportør. Et første utkast av rapporten ble drøftet 4. mai og det forventes avstemning i komitéen 11. september. Rådet vedtok sin [posisjon](#) 30. juni i år.

Trilogforhandlingene vil kunne starte opp etter at Europaparlamentets posisjon er vedtatt.

Ny leketøysforordning lagt frem av EU-kommisjonen

EU-kommisjonen la 28. juli frem [forslag til ny leketøysforordning](#) som erstatter det gamle leketøysdirektivet.

Dagens leketøyregelverk fastsetter kjemiske og fysiske sikkerhetskrav for leker som skal omsettes på markedet i EU og EØS.

Bakgrunnen for forslaget er Europakommisjonens evaluering av dagens regelverk og oppfølging av målene fra EUs kjemikaliestrategi. Det pågår nå en EU-høring om forslaget, les mer på Miljødirektoratets hjemmeside [HER](#) .

Revidert kvikksølvforordning lagt frem av EU-kommisjonen

EU-kommisjonen la 12. juli frem forslag til [revidert kvikksølvforordning](#). Bruk av kvikksølv er begrenset i de fleste produkter i EU, men stoffet finnes fortsatt i enkelte produkter. EU-kommisjonen foreslår nå endringer i kvikksølvforordningen for å stramme inn på bruk av

kvikksølv i tannmaterialer (amalgam) og i visse andre produkter som lamper og måleinstrumenter.

Forslaget er et bidrag til nullforurensningsmålet for et giftfritt miljø, som er en del av EUs grønne giv.

Det pågår nå en EU-høring av forslaget med frist 8. september 2023.

Forbud mot tilsatt mikroplast i produkter

I april i år stemte en EU-komité fram et forbud mot tilsatt mikroplast i blant annet kunstgress. Høringsperioden for dette nye forbudet gikk ut 5. august. Dermed kan de nye restriksjonene mot blant annet gummigranulat bli vedtatt. Etersom Europaparlamentet og Rådet ikke kom med innvendinger, kan kommisjonen nå vedta restriksjonen. Forbudet forventes å bli vedtatt i slutten av september. Tre uker senere vil det tre i kraft.

Forslag om å forby miljøgiften PFAS i EU lagt frem av Norge og flere EU-medlemsland

Norge, Sverige, Danmark, Nederland og Tyskland la 7. februar i år frem et [forslag](#) som innebærer et forbud mot rundt ti tusen PFAS-stoffer. Reguleringsforslaget er det mest omfattende innen kjemikalier i EUs historie. PFAS brytes ned svært langsomt og kalles derfor også for “evighetskjemikalier”. Forbudet vil bidra til å heve standarder over hele verden. Lenke til regjeringens pressemelding om saken [HER](#).

Forslaget ble formelt oversendt EUs kjemikaliebyrå ECHA i januar i år. Det vil nå bli en videre prosess i EU, og endelig vedtak kan trolig ventes i 2025 eller 2026. Et slikt forbud i EU vil også gjelde i Norge gjennom EØS-avtalen.

Forsinkede initiativ

Kommisjonen vil legge frem målrettet revisjon av REACH-forordningen i fjerde kvartal 2023 for bedre å beskytte menneskers helse og natur mot uheldig eksponering for kjemikalier. Enda en gang blir fremleggelse av revisjonen forsinket, tidsplanen inntil nylig var fremleggelse i mars 2023. Dette til tross for gjentatte ministerbrev fra REACH-UP landene til de ansvarlige visepresidentene og kommissærene i kommisjonen om å overholde tidsplanen, senest i begynnelsen av oktober i år.

Kommisjonen vil også legge frem en revisjon av EUs regler for å bedre adgangen til, deling av og gjenbruk av data som brukes i risikovurderinger knyttet til kjemikalier. Dette legges frem i [fjerde kvartal og ble annonsert EUs kjemikaliestrategi og i handlingsplanen om nullforurensning](#).

Andre saker med betydning for miljø og klima

Bærekraftig finans

Europakommisjonen la i 2021 frem en ny strategi for bærekraftig finans med ett overordnet mål om å legge til rette for finansiering av omstillingen til en bærekraftig økonomi. Under gis en kort oppdatering av arbeidet i EU med bærekraftig finans.

EUs klassifiseringssystem for bærekraftig økonomisk aktivitet – **taksonomien** - er et sentralt tiltak for å legge til rette for at finansmarkedene kanalisere kapital til lønnsomme bærekraftige aktiviteter og prosjekter. Det er seks miljømål som aktivitetene måles mot; reduksjon av klimagassutslipp, klimatilpasning, bærekraftig bruk og vern av vann- og havressurser, omstilling til en sirkulærøkonomi, forebygging og begrensning av forurensning og vern, og gjenoppretting av biologisk mangfold og økosystemer. Taksonomiforordningen, som ble vedtatt i 2020, er rammeverket for klassifiseringssystemet. For at taksonomien skal få anvendelse, må forordningen suppleres med såkalte delegerte rettsakter. Det første settet med kriterier, som omhandler klimamålene, trådte i kraft i EU i januar 2022 og i Norge 1. januar 2023. Ett tillegg med kriterier for når energiproduksjon fra atomkraft og naturgass kan regnes som bærekraftige trådte i kraft i EU i august 2022.

For **de resterende fire målene i taksonomien** - bærekraftig bruk og vern av vann- og havressurser, omstilling til en sirkulærøkonomi, forebygging og begrensning av forurensning og vern, og gjenoppretting av biologisk mangfold og økosystemer – la Europakommisjonen, som del av en større pakke, fram forslag til delegert rettsakt 12. juni, se [her](#). Forslagene bygger på forslag som Plattformen for bærekraftig finans la fram i mars og november 2022. Flere aktiviteter som er utredet av plattformen, som fiskeri, skog- og jordbruk, omfattes ikke av Kommisjonens forslag. Dette fordi Kommisjonen i denne omgang har valgt aktiviteter der kriteriene ble vurdert å være mest utviklet. Det er ventet at denne rettsakten vil tre i kraft i januar 2024. I tillegg la Europakommisjonen også fram tillegg til den delegerte rettsakten om reduksjon av klimagassutslipp og klimatilpasning knyttet til aktiviteter i industrien og transport.

Europakommisjonens framlegg 12. juni inneholdt også:

- Forslag til en forordning som regulerer virksomheten til foretak som leverer ESG-vurderinger, med sikte på å øke gjennomsiktigheten til slike vurderinger.
- En oversikt over tiltak og verktøy som Kommisjonen har utarbeidet for å lette iverksettelsen av taksonomien og det bredere rammeverket for bærekraftig, herunder en brukermanual for taksonomien.
- Anbefalinger om finansieringen av omstilling som gir veiledning og praktiske eksempler for bedrifter og finanssektoren. Disse tar sikte på å vise hvordan bedrifter kan bruke de ulike verktøyene i EUs rammeverk for bærekraftig finans på frivillig basis for å kanalisere investeringene inn i omstillingen og håndtere risikoer som stammer fra klimaendringer og miljøforringelse.

Les mer [her](#).

Taksonomien er ett av flere EU-regelverk som stiller krav om at foretak skal rapportere bærekraftsinformasjon. Tilgang til relevant informasjon er viktig for at aktørene i

finansmarkedene skal kunne vurdere og prise avkastningsutsikter og risiko riktig. Dersom finansforetak og investorer skal kanalisere kapital til de virksomhetene som er best rustet til å håndtere klima- og bærekraftsrisiko, er god informasjon avgjørende. Under gjennomgås status for de mest sentrale.

EU vedtok i fjor et nytt direktiv om **selskapers bærekraftsrapportering** («Corporate Sustainability Reporting Directive», CSRD), se [her](#). Målet er at det i selskapenes årsberetning skal finnes tilstrekkelig offentlig informasjon både om bærekraftsrisikoene selskaper er eksponert mot og om hvordan selskapet påvirker mennesker og miljø. Antall selskaper som må rapportere etter dette direktivet økes betydelig, i EU fra om lag 11 500 til 49 000 selskaper.

Verdipapirlovutvalget, som fikk i oppdrag av Finansdepartementet å vurdere hvordan CSRD-direktivet kan innpasses i regnskapsloven, leverte sin utredning 22. mai. Utvalgets forslag er sendt på offentlig høring med frist 4. september 2023. Finansdepartementet tar sikte på å legge frem en proposisjon for Stortinget i tide til at de nye reglene kan innføres i Norge i samme takt som i EU, slik at regelverket vil begynne å gjelde for de største noterte foretakene fra og med regnskapsåret 2024.

Europakommisjonen sendte 9. juni utkast til en **delegert forordning om europeiske standarder for bærekraftsrapportering**. Rapporteringsstandardene skal utfylle de nye direktivreglene som følger av CSDR. Utkastene til standarder spesifiserer hvilken informasjon store foretak skal gi om miljøforhold, sosiale forhold og foretaksstyring i sine årsberetninger. Målet er mer sammenlignbar rapportering på tvers av selskaper, sektorer og land.

Også taksonomiforordningen har regler om bærekraftsrapportering. Kravet om å rapportere taksonomiinformasjon gjelder i dag bare de største noterte foretakene. Ikke-finansielle foretak skal rapportere om i hvilken grad de driver aktiviteter som oppfyller taksonomikriteriene. Finansforetak skal rapportere om i hvilken grad de har investert i, eller gitt lån for å finansiere slike aktiviteter. Bankene skal bl.a. inkludere en såkalt grønn brøk som viser andelen utlån til aktiviteter som oppfyller taksonomikriteriene. Norske virksomheter skal rapportere fra og med regnskapsåret 2023 (rapportering i 2024), men Finansdepartementet har oppfordret norske foretak om å rapportere på frivillig basis for regnskapsårene 2021 og 2022.

Hvordan taksonomien vil påvirke norske foretaks tilgang på kapital, vil avhenge av i hvilken grad aktører i finansmarkedene legger vekt på systemet når de innvilger lån eller investerer. Det er grunn til å tro at finansforetak vil legge vekt på systemet når de innvilger lån eller investerer. Det er også sannsynlig at taksonomien vil bli brukt bredere enn bare i finansmarkedene, f.eks. gjennom krav selskaper vil stille til sine leverandører.

Europakommisjonen la fram sitt lovforslag til **standard for grønne obligasjoner** i begynnelsen av juli 2021. Forhandlinger mellom Europaparlamentet og Rådet har tatt tid, men i slutten av februar 2023 ble det enighet, se [her](#). Det er frivillig for utstedere å følge den nye standarden, men det er en rekke vilkår som må oppfylles for at en obligasjon skal kunne markedsføres som en europeisk grønn obligasjon:

- Dersom aktiviteten obligasjonen finansierer, er omfattet av taksonomien, må den oppfylle kriteriene som er fastsatt. Inntil 15 pst. av midlene som hentes inn gjennom å utstede en grønn obligasjon, skal imidlertid kunne finansiere aktiviteter som ennå ikke har fått kriterier.
- Krav til rapportering for å sikre åpenhet om hvordan midlene brukes.
- Krav om ekstern verifisering av at obligasjonene oppfyller kravene i forordningen, og at taksonomikriteriene er oppfylt.
- De som verifiserer europeiske grønne obligasjoner, må registreres og underlegges tilsyn av Den europeiske verdipapirtilsynsmyndigheten (ESMA). Nasjonale tilsynsmyndigheter skal føre tilsyn med utsteders forpliktelser etter forordningen.

Forordningsforslaget er EØS-relevant, men er ennå ikke endelig formelt vedtatt i EU. Finansdepartementet har bedt Finanstilsynet om å vurdere hvordan forordningen om grønne obligasjoner kan gjennomføres i norsk rett, med frist 1. november 2023.

Ansvarlig departement i Norge er Finansdepartementet.

Forbrukerpolitikk i det grønne skiftet

I mars 2023 ble to nye forslag lagt frem som skal fremme rollen til forbrukeren i det grønne skiftet.

- *Forslag om «villedende miljømarkedsføring: Dokumentering av miljøavtrykk» (Green Claims).* Med [lovforslaget](#) skal forbrukere kunne stole på og etterprøve informasjonen de får om produkter. For næringsdrivende vil direktivforslaget bidra til juridisk klarhet og like konkurransevilkår. Bedrifter må kunne dokumentere påstandene sine basert på vitenskap. Påstandene må være spesifikke, transparente og etterprøvbare. Samlet sett skal dette hindre villedende informasjon. Videre skal direktivet bidra til å luke ut useriøse miljømerker.

- *Forslag om «rett til å reparere» forbrukerprodukter.*

[Lovforslaget](#) skal sammen med Økodesignforordningen stimulere til at vi bruker varer lenger og reparerer disse snarere enn at vi bytter dem ut med nye produkter. Videre er håpet at direktivet skal bidra til å videreutvikle et marked for reparasjon og fjerne eksisterende hindre for reparasjon. Lovforslaget legger opp til at det skal være mulig å kreve reparasjon også etter produktets lovpålagte garantiperiode.

Lovforslaget *Forbrukermakt i det grønne skiftet* («[Empowering the Consumer for the Green Transition](#)») ble lagt frem 30. mars 2022. Rådet kom til enighet om sitt forhandlingsmandat 3. mai 2023. Europaparlamentet kom 11. mai 2023 til enighet om sitt forhandlingsmandat. Både Rådet og Europaparlamentet har kommet med en rekke endringsforslag sammenlignet med Europakommisjonens forslag. Forhandlingene mellom de tre EU-institusjonene startet i juni. Det er ventet at forhandlingene skal avsluttes under det spanske rådsformannskapet.

Aktsomhetsdirektivet

Europakommisjonen la 23. februar 2022 fram forslag til regler om aktsomhetsforpliktelser (*Corporate Sustainability Due Diligence*) knyttet til skadevirkninger av selskapers virksomhet for menneskerettigheter, klima og miljø. 1. desember 2022 ble EUs ministre for konkurransevne enige om en forhandlingsposisjon. Europaparlamentet ble 1. juni 2023 enige om sitt forhandlingsmandat. Europarlamentets pressemelding i etterkant av plenumsavstemningen kan

leses her. Forhandlingene mellom Europakommisjonen, Europaparlamentet og Rådet startet i juni. Det er høyt prioritert av alle tre institusjoner å komme i mål i inneværende mandatperiode for Europaparlamentet og Kommisjonen.

Norsk posisjon til Aktsomhetsdirektivet finnes her. Med norske øyne kan det være naturlig å sammenligne forslaget med Åpenhetsloven, som trådte i kraft i Norge 1. juli 2022.

[Forordninger om kritiske råmaterialer \(CRMA\) og nettonullindustri \(NZIA\) under behandling i Rådet og Europaparlamentet](#)

Kommisjonen la i mars 2023 frem to forordninger om hhv kritiske råmaterialer (CRMA) og nettonullindustri (NZIA) for å styrke EUs konkurransekraft, strategiske autonomi og energisikkerhet. De er også en respons på USAs støttepakke til grønne teknologier fra 2022 (IRA).

Begge forordninger drøftes i Rådet og Parlamentet. Rådet vedtok sin [forhandlingsposisjon](#) til CRMA 30. juni. I Europaparlamentet forventes avstemning om Komitéens rapport (ITRE-komitéen) 7. september.

For NZIA forventes avstemning i ITRE-komitéen 12. oktober hvoretter plenumsbehandling vil finne sted i uken 16.-19. oktober. Rådet vil etter planen vedta sin posisjon til NZIA 7. desember.

Først etter at Rådets og Europaparlamentets posisjoner er vedtatt vil trilogforhandlingene mellom de tre EU-institusjonene kunne starte.

Norske posisjoner til CRMA og NZIA kan leses [HER](#) .

[Revidert byggevareforordning klar for trilogforhandlinger](#)

Kommisjonen foreslo 30. mars 2022 en [revisjon av byggevareforordningen](#). Forslaget er ment å fremme et velfungerende indre marked for byggevarer og bidra til målene for den grønne og digitale transformasjon.

Ministrene i Rådet vedtok sin forhandlingsposisjon 30. juni 2023, les [her](#) .

Europaparlamentet ble den 11. juli 2023 enige om sin [forhandlingsposisjon](#) til EU-kommisjonens forslag til revidert byggevareforordning. Det er nå klar for trilogforhandlinger.

[Den grønne alliansen mellom EU og Norge](#)

I februar 2022 lanserte statsminister Jonas Gahr Støre og Europakommisjonens president Ursula von der Leyen en ambisjon om et forsterket klima-, miljø-, energi- og industrisamarbeid mellom Norge og EU. Den grønne alliansen danner en overbygning for samarbeid innenfor grønne sektorer og miljø- og klima der Norge og EU har gjensidig interesse.

En stor milepæl var signeringen av den grønne alliansen mellom Norge og EU 24. april 2023 i Brussel mellom statsminister Jonas Gahr Støre og kommisjonspresident Ursula von der Leyen.

Den grønne alliansen åpner for samarbeid av gjensidig interesse innenfor grønne sektorer og miljø- og klima. Flere mulige samarbeidsområder omtales i dokumentet som for eksempel karbonfangst- og lagring, havvind, hydrogen, kritiske råvarer, batterier, grønn skipsfart og

nasjonalt og internasjonalt klima- og miljøsamarbeid. Fremover vil det være fokus på oppfølgingen av denne.

Norge er det andre landet etter Japan som EU inngår en slik allianse med.

Seminar om naturbaserte løsninger

I forbindelse med Miljørådsmøtet 16. mars i Brussel arrangerte Norges delegasjon til EU et velbesøkt seminar om naturbaserte løsninger med Espen Barth Eide og generaldirektøren i miljødirektoratet i EU-kommisjonen, Florika Fink Hooijer, som innledere. Formålet med arrangementet var å spre informasjon om det nordiske prosjektet om naturbaserte løsninger som også er et bidrag til oppfølgingen av Montreal-Kunming rammeverket på biodiversitet. Arbeidet med naturbaserte løsninger henger nært sammen med det som skjer i EU med kommisjonens lovforslag om restaurering av natur.

Norges delegasjon til EU arrangerte seminaret i samarbeid med The Nature Conservancy, [TNC](#). Det var ca 80 deltakere fra miljøforvaltningen/forskningsinstitusjoner i de nordiske land, EU-kommisjonen, EU-delegasjoner og organisasjoner i Brussel, academia, sivilsamfunn, næringsliv og urfolk.

Politiske møter mellom miljøministrene i Rådet

Hvert halvår avholdes det to formelle miljøministermøter mens det avholdes et såkalt uformelt miljørådsmøte i landet som har formannskapsrolle for Rådet (EU-formannskapet).

Miljørådsmøtene med EUs klima- og miljøministre ble avholdt 16. mars i Brussel og 20. juni i Luxemburg. Det er også avholdt et uformelt klima- og miljøministermøte i Stockholm 17.-19. april der klima- og miljøminister Espen Barth Eide deltok.

På miljørådsmøtet som ble avholdt **16. mars** i Brussel ble medlemslandene i EU (Rådet) enige om sin posisjon til revidert industriutslippsdirektiv. Det var også politisk debatt om forslag til emballasjeforordning, revidert avløpsdirektiv og sertifisering av karbonfjerning. Norge deltar også i "REACH Up", som er en gruppe medlemsland i EU som ønsker en ambisiøs kjemikalielovgivning. Miljøministrene møtes vanligvis i tilknytning til miljørådsmøtene men denne gang ble møtet avholdt digitalt.

Miljørådet **20. juni** i Luxemburg innebar en milepæl for naturen i EU etter at medlemslandene ble enige om Rådets forhandlingsposisjon til forslaget til en forordning om restaurering av natur. Det var også politisk debatt om CO2-standarder for produsenter av tunge kjøretøy og kommisjonens forslag til revidert luftkvalitetsdirektiv. Målet er å bli enige om Rådets forhandlingsposisjon om revidert luftkvalitetsdirektiv på rådsmøtet i oktober.

Ukrainas miljøminister, Ruslan Strilets, orienterte digitalt om miljøkonsekvensene av damkatastrofen i Kakhovka.

Norge deltar i Green Growth Group - en gruppe av klimaambisiøse land i EU. Det blir avholdt møter i forkant av de formelle miljøministerrådsmøtene. Klima- og miljøminister Espen Barth Eide deltok på møtet 16. mars der temaet var «Klar for 55»-pakken.

Det ble ikke avholdt møter i GGG eller REACH Up i forbindelse med møter i Rådet for miljøministre 20. juni.

Det ble også avholdt et **uformelt miljøministermøte i Stockholm 17.-19. april** om den grønne omstillingen og konkurransekraft. Næringslivsrepresentanter var invitert sammen med miljøministrene for å bidra til diskusjoner om rammebetingelser, insentiver og flaskehalser for gjennomføring av Europas grønne giv.

Det var i tillegg en egen ministerdiskusjon om en global plastavtale og betydningen av å sikre en sirkulær økonomi for plast.

Spanias EU-formannskap

Spania overtok EU-formannskapet 1. juli etter et vellykket svensk formannskap på klima- og miljøområdet og må håndtere mange miljøraker innenfor klima, nullforurensing, sirkulær økonomi og biodiversitet.

Spania ønsker å fremskynde den grønne omstillingen for å ivareta globale kriser og bekjempe klimaendringene. Deres formannskapsprogram kan leses [HER](#) .